

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 410/2012-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. augusta 2012 predbežne prerokoval sťažnosť M. H., B., zastúpenej advokátom JUDr. B. D., B., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku (predtým Špeciálneho súdu v Pezinku) v konaní vedenom pod sp. zn. PK – 1 Tš 23/2005, ako aj postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tost 43/2011 a jeho uznesením z 22. februára 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. H. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. mája 2012 doručená sťažnosť M. H., B. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej

len „ústava“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku (ďalej len „špecializovaný súd“), resp. predtým Špeciálneho súdu v Pezinku (ďalej len „špeciálny súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. PK – 1 Tš 23/2005, ako aj postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tost 43/2011 a jeho uznesením z 22. februára 2012 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že Krajská prokuratúra v Trenčíne (ďalej len „krajská prokuratúra“) podala 10. septembra 2004 Krajskému súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) obžalobu proti sťažovateľke a ďalším obvineným pre trestný čin sprenevery podľa § 248 ods. 1 a 4 písm. b) a ods. 5 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) a iné. Konanie obvinených uvedené v bode 1 a 2 obžaloby bolo prokurátorom krajskej prokuratúry kvalifikované ako trestný čin spáchaný organizovanou skupinou.

Krajský súd uznesením sp. zn. 1 T 6/04 zo 14. októbra 2004 po predbežnom prejednaní obžaloby rozhodol o postúpení trestnej veci špeciálnemu súdu (v tom čase vykonával právomoc špeciálneho súdu Krajský súd v Banskej Bystrici, pozn.), a to z dôvodu, že *„skutky v bodoch 1 a 2 obžaloby..., ktoré spolu úzko súvisia vykazujú okrem právnej kvalifikácie skutkov podľa obžaloby v jednočinnom súbehu aj znaky skutkovej podstaty trestného činu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a teroristickej skupiny podľa § 185a ods. 1 Tr. zák. účinného v čase spáchania skutkov“*, čo podľa § 15a ods. 2 písm. c) zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (Trestný poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) zakladalo právomoc špeciálneho súdu. Druhým výrokom tohto uznesenia krajský súd rozhodol o ponechaní obvinených vo väzbe.

Proti rozhodnutiu krajského súdu o postúpení veci podal sťažnosť obvinený Ing. J. M. a tiež prokurátor krajskej prokuratúry. O sťažnosti obvineného Ing. J. M. rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 4 To 101/2004 z 19. januára 2005 tak, že ju zamietol.

Sťažovateľke a jej obhajcovi bolo uznesenie krajského súdu sp. zn. 1 T 6/04 zo 14. októbra 2004 doručené až 26. septembra 2011. Sťažovateľka a jej obhajca podali proti rozhodnutiu krajského súdu o postúpení veci sťažnosť, o ktorej najvyšší súd uznesením sp. zn. 3 Tost 43/2011 z 22. februára 2012 rozhodol tak, že ju podľa § 148 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodnú zamietol.

Podľa názoru sťažovateľky najvyšší súd napadnutým uznesením porušil jej základné práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pričom na podporu tohto názoru v sťažnosti okrem iného uvádza:

„Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí, ktorým zamietol sťažnosť obž. M. H. uviedol, že nie je v rozpore so zákonom taký postup súdu, keď súd pri predbežnom prejednaní obžaloby dospeje k záveru, že skutok v obžalobe je potrebné inak právne kvalifikovať a súčasne pri zmenenej právnej kvalifikácii dospeje k záveru, že nie je vecne príslušný na prejednanie v danej veci a preto postúpi vec v zmysle § 188 ods. 1 vecne príslušnému súdu. Súčasne uviedol, že je možné súhlasiť s argumentáciu uvedenou v rozhodnutí sp. zn. 4To 101/04, že nie je možné pri vyhodnocovaní dôkazných prostriedkov odôvodňujúcich podanie obžaloby robiť nezvratné závery o skutkových zisteniach a ich právnej kvalifikácii. Správnosť týchto záverov sa preveruje v konaní pred súdom na hlavnom pojednávaní po vykonaní a vyhodnotení všetkých zabezpečených dôkazov pri dodržaní základných zásad trestného konania. Možnosť právneho posúdenia skutkov v bodoch 1/ a2/ obžaloby aj ako trestného činu podľa § 185a ods. 1 Tr. por. pritom nie je absolútne vylúčená.

Tieto tvrdenia Najvyššieho súdu SR uvedené v citovanom rozhodnutí sú jednak v rozpore so samotnými ustanoveniami Trestného poriadku, a to predovšetkým v ustanoveniach § 163 ods. 2 Tr. por. účinného do 31. 12. 2005... [v ďalšom texte sťažovateľka cituje okrem § 163 ods. 2 Trestného poriadku aj § 163 ods. 5, § 176 ods. 2 a § 188 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, pozn.]

Obž. M. H. v priebehu vyšetrovania, ani pred podaním obžaloby, ba dokonca ani po podaní obžaloby nebola upozornená v súlade s hore citovanými ustanoveniami Trestného poriadku na zmenu právnej kvalifikácie skutku, a preto nemala možnosť uplatniť si svoje

právo na opravné prostriedky, ktoré jej zákon v hore citovaných ustanoveniach dáva. Tým bolo porušené jej právo na obhajobu tak ako to má na zreteli ust. § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. účinného od 1. 1. 2006.“

Sťažovateľka vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu namieta aj tú skutočnosť, že najvyšší súd dosiaľ nerozhodol o sťažnosti prokurátora krajskej prokuratúry proti výroku uznesenia krajského súdu sp. zn. 1 T 6/04 zo 14. októbra 2004 o postúpení veci, pričom v tejto súvislosti argumentuje aj právnymi názormi vyslovenými v náleze ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 315/06 z 15. marca 2006. Z odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4 To 101/2004 z 19. januára 2005 síce vyplýva, že najvyšší súd sa zaoberal aj časťou sťažnosti prokurátora smerujúcou proti výroku o postúpení veci a že túto považoval za nedôvodnú, avšak tento právny záver nepremietol do výrokovej časti tohto uznesenia.

Sťažovateľka sa nestotožňuje ani s argumentáciou najvyššieho súdu uvedenou v odôvodnení napadnutého uznesenia týkajúcou sa „relatívnej“ a „absolútnej“ právoplatnosti rozhodnutia krajského súdu o postúpení veci. *„V napadnutom rozhodnutí Najvyšší súd SR tvrdí, že napriek tomu, že sťažovateľke toto rozhodnutie nebolo doručené (v spise chýba doručka od sťažovateľky ako aj od jej obhajcu), toto rozhodnutie už nadobudlo právoplatnosť, pretože iná osoba podala sťažnosť, ktorej toto rozhodnutie bolo doručené a to má účinky právoplatnosti aj voči sťažovateľke.*

... To teda znamená, že aj obžalovaná M. H. mala a má právo vo svojej sťažnosti uvádzať dôkazy a tvrdenia na svoju obhajobu, v danom prípade to, že postúpenie veci na prejednanie inému súdu je porušením jej práva na prejednanie veci na to príslušným súdom.

Nemôžu preto obstáť tvrdenia súdu, že súd už zaujal právny názor k postúpeniu veci tým, že riešil sťažnosť obv. Ing. M., pričom išlo v podstate o totožné námietky s ktorými sa súd už vysporiadal. (Súd sa nemohol vysporiadať s námietkami, ktoré si môže uplatniť v sťažnosti obvinený, ak takú sťažnosť obvinený nepodal, lebo mu nebolo doručené práve rozhodnutie proti ktorému má sťažnosť smerovať).

Ak súd nepristúpi a nezaoberá sa dôkazmi, resp. tvrdeniami ktoré vo svojej sťažnosti má právo obvinený uviesť, takýto postup súdu je v priamom rozpore s právom sťažovateľa na spravodlivý proces. Odmietnutie takéhoto postupu je postupom, ktoré je v rozpore so základnými, resp. ľudskými právami obžalovaného na spravodlivý proces.“

Sťažovateľka zastáva názor, že na posúdenie vecnej príslušnosti v posudzovanej trestnej veci bolo potrebné aplikovať právny názor vyslovený v stanovisku č. 13 trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu, v zmysle ktorého by sa dospelo k záveru o príslušnosti krajského súdu na konanie v tejto trestnej veci. V súvislosti s týmto tvrdením sťažovateľka poukazuje aj na právne názory vyslovené v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 1 Ndtš 5/2007 z 10. januára 2008 a sp. zn. 1 Tošs 52/2007 z 10. januára 2008.

Sumarizujúc svoje námietky proti nepríslušnosti špeciálneho súdu, resp. špecializovaného súdu konať v jej trestnej veci, sťažovateľka uvádza:

„1. Obžaloba na obž. M. H. a spol. bola podaná 8. 9. 2004, teda pred 1. septembrom 2004. Dňa 14. 10. 2004 Krajský súd v Prešove postúpil uvedenú trestnú vec v zmysle § 188 ods. 1 písm. a) Tr. por. na prejednanie Špeciálnemu súdu v Pezinku. Uznesenie o postúpení veci, sp. zn. 1 T 6/04 zo 14. 10. 2004 však až do doručenia rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Tost 43/2011 zo dňa 22. 2. 2012 obž. M. H. nenadobudlo právoplatnosť. (Citované uznesenie jej nebolo doručené a o jej sťažnosti rozhodol Najvyšší súd SR pod sp. zn. 3 Tost 43/2011 až dňa 22. 2. 2012).

2. Hlavné pojednávanie nariadil Špeciálny súd v októbri 2005, a to napriek tomu, že sťažnosť proti rozhodnutiu krajského súdu o postúpení veci v zmysle § 188 ods. 4 Tr. por. má odkladný účinok. Odhliadnuc od uvedeného, súd konal vo veci, aj keď mu táto vec právoplatne postúpená nebola a navyše hlavné pojednávanie nebolo nariadené do 15. 4. 2005, kedy nadobudol účinnosť zákon č. 122/2005 Z. z.

3. Som preto toho názoru, že Krajský súd v Prešove mohol úspešne postúpiť uvedenú trestnú vec Špeciálnemu súdu len do nadobudnutia účinnosti zákona č. 122/2005 Z. z., teda do 15. apríla 2005 a príslušným na konanie a rozhodovanie vo veci v prvom stupni by bol iba vtedy, ak by do 15. apríla 2005 bolo nariadené hlavné pojednávanie, čo sa však nestalo.“

Vo vzťahu k postupu špecializovaného súdu (predtým špeciálneho súdu) sťažovateľka tvrdí, že tento vzhľadom na skutočnosť, že uznesenie krajského súdu sp. zn. 1 T 6/04 zo 14. októbra 2004 vo výroku o postúpení veci nadobudlo právoplatnosť až uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tost 43/2011 z 22. februára 2012 (týmto uznesením najvyšší súd zamietol jej sťažnosť proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 1 T 6/04 zo 14. októbra 2004, pozn.), nebol oprávnený konať a vykonávať úkony hlavného pojednávania od roku 2005, keďže jeho právomoc bola založená až nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia krajského súdu o postúpení veci.

Sťažovateľka tiež tvrdí, že ak by aj v jej trestnej veci bol príslušný konať špecializovaný súd (predtým špeciálny súd), tento koná v nezákonnom zložení, keďže úkony hlavného pojednávania nevykonáva senát, ktorému bola vec pridelená, a teda v nej nerozhodujú zákonní sudcovia. V tejto súvislosti sťažovateľka okrem iného uvádza: *«Uvedená vec bola zaslaná Krajskému súdu v Banskej Bystrici vykonávajúcemu právomoc Špeciálneho súdu dňa 8. 2. 2005. Uvedená vec bola na Krajskom súde v Banskej Bystrici pridelená pod sp. zn. 1 Tš 2/05 na rozhodnutie predsedovi senátu V. M. a sudcom JUDr. O. K. a JUDr. J. G. Krajský súd v Banskej Bystrici vykonávajúci právomoc Špeciálneho súdu vo veci v tomto zákonne zloženom senáte aj začal konať, o čom svedčí predkladajúci návrh na predĺženie lehoty väzby (č. listu 266, rozpis z neverejného zasadnutia č. l. 270, zápisnica o neverejnom zasadnutí, uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici vykonávajúceho právomoc Špeciálneho súdu sp. zn. 1 Tš 2/05 zo dňa 15. 2. 2005, predkladacia správa NS SR č. listu 283, ako aj ďalšie listiny a rozhodnutia, ktoré sú založené v spise). V spise sa nachádza aj potvrdenie Špeciálneho súdu v Pezinku, ktorým potvrdzuje, že dňa 1. 7. 2005 o 9,38 hod. bola prijatá predmetná obžaloba v trestnej veci Mgr. P. G. a táto je pridelená na rozhodnutie senátu 1 Tš.*

Je zrejmé, že takýto postup konajúcich súdov je nezákonný, porušujúci ustanovenia článku 48 ods. 1, ods. 2 Ústavy SR ako aj článku 6 ods. 1 Európskeho Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

... Niet zákonného dôvodu, aby trestný spis bol následne predložený Špeciálnemu súdu Pezinok a aby vo veci začal konať iný senát toho istého súdu (Špeciálneho súdu

a Krajského súdu v Banskej Bystrici vykonávajúceho právomoc Špeciálneho súdu). Senát 1 Tš 23/05 v zložení JUDr. E. K., predseda senátu a ostatní členovia tohto senátu teda nie sú zákonnými sudcami sťažovateľa. O tomto „postúpení veci“ medzi senátmi toho istého súdu (Špeciálneho súdu a Krajského súdu v Banskej Bystrici vykonávajúceho právomoc Špeciálneho súdu) neexistuje žiadne rozhodnutie a toto „postúpenie veci“ ani nemá oporu v zákone.»

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po jej prijatí na ďalšie konanie o nej nálezom takto rozhodol:

„1. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý v konaní pod sp. zn. 3 Tost 43/2011 uznesením z 22. 2. 2012 podľa § 148 ods. 1 písm. c) Zákona č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov zamietol sťažnosť sťažovateľa ako nedôvodnú, porušil základné práva sťažovateľa podľa Čl. 46 ods. 1 a Čl. 48 ods. 1, ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo podľa Čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd.

2. Špecializovaný trestný súd v Pezinku (predtým do 17. 7. 2009 Špeciálny súd v Pezinku) v trestnom konaní vedenom pod sp. zn. PK - 1 Tš/23/2005 vykonávaním úkonov hlavného pojednávania proti sťažovateľovi porušoval od dňa 27. 9. 2005 do dňa 10. 9. 2009 základné právo sťažovateľa podľa Čl. 48 ods. 1, ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo podľa Čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd.

3. Vykonávaním úkonov hlavného pojednávania v trestnej veci vedenej proti sťažovateľovi pred senátom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku (predtým do 17. 7. 2009 Špeciálny súd v Pezinku) pod sp. zn. PK – 1 Tš/23/2005 v zložení sudcov JUDr. E. K., JUDr. V. P., JUDr. I. K. a náhradného sudcu JUDr. O. K. bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa Čl. 48 ods. 1, Ústavy Slovenskej republiky.

4. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Tost 43/2011 z 22. 2. 2012.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo

rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (m. m. IV. ÚS 62/08).

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 287/2011).

Sťažovateľka podľa petitu namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

- postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tost 43/2011 a jeho uznesením z 22. februára 2012, ako aj

- postupom špecializovaného súdu (predtým špeciálneho súdu) v konaní vedenom pod sp. zn. PK – 1 Tš 23/2005 spočívajúcim vo vykonávaní úkonov hlavného pojednávania v období od 27. septembra 2005 do 10. septembra 2009.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu...

1. K námietkam sťažovateľky proti postupu najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tost 43/2011 a jeho uznesení z 22. februára 2012

Zo sťažnosti vyplýva, že kľúčová námietka sťažovateľky proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu spočíva v jej nesúhlase s právnym názorom najvyššieho súdu, v zmysle ktorého je na prejednávanie jej trestnej veci príslušný špecializovaný súd, resp. predtým špeciálny súd (keďže najvyšší súd v napadnutom uznesení rozhodujúci o sťažnosti sťažovateľky potvrdil právny záver krajského súdu vyjadrený v jeho uznesení zo 14. októbra 2004, v zmysle ktorého je na prejednanie tejto trestnej veci príslušný špeciálny súd, pozn.). Sťažovateľka zastáva názor, že na prejednanie jej trestnej veci je príslušný krajský súd, na ktorý aj bola obžaloba pôvodne podaná. V tejto súvislosti sťažovateľka v prvom rade namieta, že skutky uvedené v bodoch 1 a 2 obžaloby nemožno právne kvalifikovať ako trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 185a ods. 1 Trestného zákona, pričom právne závery najvyššieho súdu vyjadrené v napadnutom uznesení sú podľa jej názoru v rozpore s § 163 ods. 2 a 5, § 176 ods. 2, § 188 ods. 1 písm. a) a § 33 Trestného poriadku v relevantnom znení, a namieta tiež to, že nebola upozornená ani v priebehu vyšetrovania, ani pred podaním obžaloby a ani po podaní obžaloby v súlade s označenými ustanoveniami Trestného poriadku na zmenu právnej kvalifikácie skutku, a preto „nemala možnosť uplatniť si svoje právo na opravné prostriedky, ktoré jej zákon v hore citovaných ustanoveniach dáva. Tým bolo porušené jej právo na obhajobu.“.

Z odôvodnení napadnutého uznesenia najvyšší súd vo vzťahu k uvedeným námietkam sťažovateľky predovšetkým uviedol:

„Vo vzťahu k námietke obžalovaných, že nie je možné skutky v bodoch 1/ a 2/ obžaloby právne kvalifikovať ako trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 185a ods. 1 Tr. zák. Najvyšší súd konštatuje, že súd nie je viazaný - právnou kvalifikáciou skutkov uvedených v obžalobe (ako ich kvalifikoval prokurátor). Odchýlne právne posúdenie skutku samo o sebe nie je ani v rozpore s obžalovacou zásadou.

V zmysle § 188 ods. 1 písm. a/ Tr. por. po predbežnom prejednaní obžaloby súd postúpi vec príslušnému súdu, ak nie je sám na jej prejednanie príslušný.

Nie je preto v rozpore so zákonom taký postup súdu, keď pri predbežnom prejednaní obžaloby dospeje k záveru, že skutok v obžalobe je potrebné inak právne kvalifikovať a súčasne pri zmenenej právnej kvalifikácii dospeje k záveru, že nie je vecne príslušný na prejednanie danej veci, a preto postúpi vec v zmysle § 188 ods. 1 Tr. por. vecne príslušnému súdu.

V tejto súvislosti možno súhlasiť s argumentáciou uvedenou v rozhodnutí, sp. zn. 4 To 101/04, že nie je možné pri vyhodnocovaní dôkazných prostriedkov odôvodňujúcich podanie obžaloby robiť nezvratné závery o skutkových zisteniach a ich právnej kvalifikácii. Správnosť týchto záverov sa preveruje v konaní pred súdom na hlavnom pojednávaní po vykonaní a vyhodnotení všetkých zabezpečených dôkazov pri dodržaní základných zásad trestného konania. Možnosť právneho posúdenia skutkov v bodoch 1/ a 2/ obžaloby aj ako trestného činu založenia zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 185a ods. 1 Tr. por. pritom nie je absolútne vylúčená.

Podľa § 15a ods. 2 písm. c/ Tr. por. právomoci Špeciálneho súdu podliehajú aj iné osoby pre obzvlášť závažné trestné činy (§ 41 ods. 2 Tr. zák.) spáchané v spojení s organizovanou skupinou (§ 89 ods. 26 Tr. zák.) pôsobiacou vo viacerých štátoch, zločineckou skupinou (§ 89 ods. 27 Tr. zák.) alebo teroristickou skupinou (§ 89 ods. 28 Tr. zák.).

Podľa § 89 ods. 27 Tr. zák. zločineckou skupinou sa rozumie dlhší čas trvajúce zoskupenie najmenej troch osôb na účely páchania trestnej činnosti s cieľom

a/ dosiahnuť zisk, alebo

b/ preniknúť do orgánov verejnej moci, a tak získať nad nimi kontrolu alebo uplatniť svoj vplyv, aby sa zakryla alebo legalizovala ich trestná činnosť alebo

c/ preniknúť do orgánov podnikateľských alebo nepodnikateľských subjektov, a tak získať nad nimi kontrolu alebo uplatniť svoj vplyv, aby sa zakryla alebo legalizovala ich trestná činnosť alebo príjmy z nej,

ktoré sa vyznačuje vysokým stupňom del'by práce medzi jednotlivými členmi zločineckej skupiny v rámci jej vnútorného organizačného usporiadania.

Keďže vyhlásením nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej SR) z 20. mája 2009, č. k. PL. ÚS 17/08-238, v Zbierke zákonov Slovenskej republiky zákon č. 458/2003 Z. z. a súvisiace právne predpisy stratili účinnosť, bolo potrebné zabezpečiť kontinuitu rozhodovacej činnosti Špeciálneho súdu, čo bolo vykonané zákonom č. 291/2009 Z. z., ktorý zriadil Špecializovaný trestný súd s účinnosťou odo dňa vyhlásenia predmetného nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky v Zbierke zákonov Slovenskej republiky, t. j. od 17. júla 2009. V predmetnej veci preto v súčasnosti v trestnom konaní pokračuje Špecializovaný trestný súd v Pezinku ako súd vecne príslušný.“

V nadväznosti na citované ústavný súd považoval za potrebné poukázať na ustanovenia Trestného poriadku aplikovateľné na problém nastolený námietkami sťažovateľky.

Podľa § 33 ods. 1 Trestného poriadku obvinený má právo vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa mu kladú za vinu, a k dôkazom o nich, nie je však povinný vypovedať. Môže uvádzať okolnosti a dôkazy slúžiace na jeho obhajobu, robiť návrhy a podávať žiadosti a opravné prostriedky. Má právo zvoliť si obhajcu a s ním sa radiť aj počas úkonov vykonávaných orgánom činným v trestnom konaní. S obhajcom sa však v priebehu svojho výsluchu nemôže radiť o tom, ako odpovedať na už položenú otázku. Môže žiadať, aby bol vyslúchaný za účasti svojho obhajcu a aby sa obhajca zúčastnil aj na iných úkonoch prípravného konania (§ 165). Ak je vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody, môže s obhajcom hovoriť bez prítomnosti tretej osoby. Uvedené práva prislúchajú obvinenému aj vtedy, ak je pozbavený spôsobilosti na právne úkony alebo ak je jeho spôsobilosť na právne úkony obmedzená.

Podľa § 163 ods. 2 Trestného poriadku uznesenie o vznesení obvinenia musí obsahovať opis vyšetrovaného skutku s uvedením miesta, času, prípadne iných okolností, za akých k nemu došlo, aby skutok nemohol byť zamenený s iným, o aký trestný čin v tomto skutku ide, a to jeho zákonným pomenovaním a uvedením príslušného ustanovenia Trestného zákona, a dôvody, pre aké je obvinený stíhaný.

Podľa § 163 ods. 5 Trestného poriadku ak v priebehu vyšetrovania vyjde najavo, že skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie, je iným trestným činom alebo aj ďalším trestným činom, ako bol uvedený v uznesení o vznesení obvinenia, vyšetrovateľ alebo policajný orgán upozorní obvineného na túto okolnosť a takéto upozornenie zaznačí v zápisnici.

Podľa § 176 ods. 2 Trestného poriadku obžaloba sa môže podať len pre skutok, pre ktorý sa obvinenie vznieslo (§ 163). Ak prokurátor mieni tento skutok posudzovať ako iný trestný čin, než ako ho posudzoval vyšetrovateľ, upozorní na to pred podaním obžaloby obvineného a jeho obhajcu a zistí, či navrhujú so zreteľom na zamýšľanú zmenu vyšetrowanie doplniť.

Podľa § 188 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku po predbežnom prejednaní obžaloby súd postúpi vec príslušnému súdu, ak nie je sám na jej prejednanie príslušný.

Z ustanovenia § 188 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku vyplýva oprávnenie súdu, na ktorý bola prokurátorom podaná obžaloba, postúpiť po predbežnom prejednaní obžaloby vec príslušnému súdu, ak dospeje k záveru, že nie je sám na jej prejednanie príslušný. Z uznesenia krajského súdu o postúpení veci sp. zn. 1 T 6/2004 zo 14. októbra 2004 vyplýva, že krajský súd pri predbežnom prerokovaní obžaloby dospel k právnomu záveru, že skutkové zistenia uvedené v bode 1 obžaloby prokurátor krajskej prokuratúry nemal posúdiť ako konanie spáchané členmi organizovanej skupiny, ale ako konanie zločineckej skupiny v zmysle ustanovenia § 89 ods. 27 Trestného zákona.

Krajský súd v tejto súvislosti v uznesení sp. zn. 1 T 6/2004 zo 14. októbra 2004 okrem iného uviedol, že „Z právneho posúdenia skutku pod bodom 1) a 2) obžaloby vyplýva, že krajský prokurátor konanie obvinených posúdil ako trestný čin spáchaný organizovanou skupinou, ktoré odôvodnil v bode 1) tým, že každý z obvinených mal mať svoju úlohu plánovanú spoločne tak, aby splnenie sledovaného cieľa bolo dosiahnuté, pričom ich konanie malo byť vzájomne koordinované, a v bode 2) tým, že úlohy obvinených pri hľadaní poškodeného, jeho odvezení a vyhľadávaní miesta usmrtenia boli plánované a rozdelené medzi nich, čo je možné subsumovať pod pojem organizovanej skupiny podľa § 89 odsek 26 Tr. zákona.

Trestný zákon ustanovuje okrem pojmu organizovaná skupina v § 89 ods. 27 Tr. zákona aj pojem zločinecká skupina, ktorou sa rozumie štruktúrovaná skupina najmenej troch osôb, ktorá existuje počas určitého časového obdobia a koná koordinovane s cieľom spáchať jeden trestný čin alebo viac trestných činov, za ktoré je možné uložiť trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby najmenej päť rokov, alebo niektorého z trestných činov podľa § 160 až 162 Tr. zákona na účel po a) priameho alebo nepriameho získania finančnej výhody alebo inej materiálnej výhody.

Zo skutkovej vety pod bodom 1) vyplýva, že k prvotnej dohode získať finančné prostriedky z D. a. s. B. v konkurze malo dôjsť medzi obvinenými JUDr. B. O., JUDr. M. H. a Mgr. P. G., ktorí následne mali vydávať pokyny k ďalšiemu postupu pri realizácii získania finančných prostriedkov z D. a. s. B. v konkurze, časť úkonov súvisiacich s trestnou činnosťou mali realizovať a finančné prostriedky získané ďalšími obvinenými mali byť odovzdané obvinenému JUDr. B. O.

Plánovanie a koordinovanosť je zrejmá u obvinených JUDr. B. O., JUDr. M. H. a Mgr. P. G., na základe dohody ktorých sa malo začať žalované konanie všetkých obvinených. Okrem toho je však zo skutkovej vety zrejmá aj tá skutočnosť, že ostatné zúčastnené osoby mali mať 4 % podiel zo získaných finančných prostriedkov z D. a. s. B. v konkurze, pričom 96 % vyfakturovanej sumy malo byť vrátených JUDr. B. O., ktorý mal osloviť obvineného J. Š. na zabezpečenie obchodnej spoločnosti k takému prevodu. Z uvedeného vyplýva, že trestná činnosť uvedená pod bodom 1) obžaloby bola vopred naplánovaná, postupne koordinovaná z jedného centra, pričom ďalší obvinení vzhľadom na potreby jednotlivých úkonov zabezpečujúcich dosiahnutie účelu získania finančných

prostriedkov z D. a. s. mali postupne pristupovať k tejto skupine, ktorá dopredu mala napláňovať spáchanie žalovaného trestného činu.

Podľa názoru krajského súdu skutkové zistenia uvedené pod bodom 1) obžaloby krajský prokurátor nemal posúdiť ako konanie spáchané členmi organizovanej skupiny, ale ako konanie zločineckej organizácie v zmysle ustanovenia § 89 ods. 27 Tr. zákona.

Vychádzajúc zo zabezpečených dôkazov možno vyvodiť záver, že v danom prípade išlo o skupinu najmenej troch osôb, ktorá mala existovať určité obdobie a to od presne nezisteného dňa mesiaca apríl 2002 asi do konca júla 2002, kedy konaním tejto skupiny obvinených mala byť spôsobená škoda v celkovej sume 22.140.000,- Sk poškodenej strane D. a. s. B. v konkurze.

JUDr. B. O., JUDr. M. H. a Mgr. P. G. mali napláňovať spáchanie trestného činu a celú trestnú činnosť mali aj riadiť. Na základe nimi udelených pokynov obvinení M. H., M. J., J. L. a O. N. ako aj ďalšie osoby obvinených mali vykonať úkony, v dôsledku ktorých došlo k prevodu finančných prostriedkov z účtu D. a. s. na účty jednotlivých obchodných spoločností, k ich následnému vybratiu v hotovosti a ich odovzdávaniu podľa pokynov jednotlivých obvinených. Z uvedeného vyplýva, že v danom prípade išlo o skupinu obvinených s vnútornou organizačnou a subordinačnou štruktúrou. Tomu zodpovedá aj del'ba finančných prostriedkov, ktoré obvinení mali získať trestnou činnosťou a to v pomere 96 % v prospech tých obvinených, ktorí napláňovali a koordinovali trestnú činnosť, a 4 % v prospech obvinených, ktorí realizovali ich pokyny.

Následkom konania obvinených v bode 1) obžaloby mala byť spôsobená škoda veľkého rozsahu. Tento skutok krajský prokurátor po právnej stránke kvalifikoval ako trestný čin podľa § 248 ods. 1, ods. 4 písm. a), b), ods. 5 Tr. zákona, za spáchanie ktorého Trestný zákon ustanovuje sankciu uloženie odňatia slobody na päť až dvanásť rokov.

K bodu 2) obžaloby krajský súd považuje za potrebné uviesť, že obvineným M. J., O. N. a J. L. ako členom určitej skupiny sa kladie obžalobou za vinu spáchanie obzvlášť závažného trestného činu, za ktorý zákon umožňuje uložiť jednak trest výnimočný a jednak trest odňatia slobody na dvanásť až pätnásť rokov a to vzhľadom na účinnosť Trestného zákona v čase spáchania žalovaného skutku. Toto konanie obvinení mali spáchať spolu s ďalšími osobami za účelom spätného získania finančných prostriedkov prevedených na účet inej osoby v súvislosti so skutkom uvedeným pod bodom 1) obžaloby.

Z uvedeného krajský súd vyvodil záver, že v prejednávanej trestnej veci v bode 1) obžaloby bolo potrebné konanie obvinených kvalifikovať po právnej stránke ako trestné činy podľa § 248 ods. 1, ods. 4 písm. a), ods. 5, § 248 ods. 1, ods. 5, § 252 ods. 1 písm. a), ods. 5 spáchané v jednočinnom súbehu s trestným činom podľa § 185a ods. 1 Tr. zákona. Pretože skutok uvedený pod bodom 2) obžaloby úzko súvisí so skutkom pod bodom 1), podľa názoru súdu bolo potrebné u obvinených M. J. a O. N. toto konanie kvalifikovať ako trestný čin podľa § 219 ods. 1, 2 písm. b), c), j) Tr. zákona, u obvineného J. L. ako trestný čin podľa § 219 ods. 1, 2 písm. b), j) Tr. zákona, ktorý mali spáchať v jednočinnom súbehu s trestným činom podľa § 185a ods. 1 Tr. zákona.

Vzhľadom na ust. § 15a ods. 2 písm. c) Tr. poriadku pri takomto právnom posúdení skutkov uvedených pod bodom 1) a 2) obžaloby príslušnosť krajského súdu ako súdu prvého stupňa na prejednanie a rozhodnutie trestnej veci vedenej proti obv. Mgr. P. G. a spol. nie je daná. Príslušným na konanie je Špeciálny súd.“

Z citovaného vyplýva, že krajský súd posúdil konanie obžalovaných po právnej stránke inak, ako prokurátor krajskej prokuratúry, teda dospel k inej právnej kvalifikácii stíhaných skutkov, ktorá zakladala príslušnosť špeciálneho súdu (v súčasnosti špecializovaného súdu), a preto v zmysle § 188 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku vec postúpil príslušnému súdu.

Sťažovateľka v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu neuvádza žiadne argumenty, prečo v danom prípade neobstojí právny záver všeobecných súdov (krajského súdu a následne najvyššieho súdu, pozn.) o tom, že môže ísť o zločineckú skupinu v zmysle § 89 ods. 27 Trestného zákona, od čoho je odvodený záver krajského súdu o príslušnosti špeciálneho súdu (v súčasnosti špecializovaného súdu).

Sťažovateľka namieta, že v rozpore s ustanoveniami § 163 ods. 2 a 5, § 176 ods. 2 a § 33 Trestného poriadku nebola upozornená ani v priebehu vyšetrovania, ani pred podaním obžaloby a ani po podaní na zmenu právnej kvalifikácie skutku, a preto „nemala možnosť uplatniť si svoje právo na opravné prostriedky, ktoré jej zákon v hore citovaných ustanoveniach dáva. Tým bolo porušené jej právo na obhajobu.“

V súvislosti s touto námietkou sťažovateľky ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že všetky označené ustanovenia Trestného poriadku sa týkajú právnej kvalifikácie skutku v prípravnom konaní, teda v čase do podania obžaloby. Týkajú sa tiež zásady totožnosti skutku, teda toho, že obžaloba môže byť podaná len pre skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie. Sťažovateľka ani len netvrdí, že v jej trestnej veci bolo obvinenie vznesené pre iný skutok, než pre aký bola podaná obžaloba.

Na základe už uvedeného ústavný súd zastáva názor, že posudzované námietky sťažovateľky sú neopodstatnené, keďže vo vzťahu k nim neexistuje taká príčinná súvislosť medzi právnymi názormi vyslovenými v napadnutom uznesení najvyššieho súdu a sťažovateľkou označenými základnými právami podľa ústavy a právom podľa dohovoru, ktorá by zakladala dôvod na vyslovenie ich porušenia.

Ústavný súd sa stotožňuje s právnym záverom najvyššieho súdu, podľa ktorého pri vyhodnocovaní dôkazných prostriedkov odôvodňujúcich podanie obžaloby nemožno robiť nezvratné závery o skutkových zisteniach a ich právnej kvalifikácii, keďže správnosť (opodstatnenosť) týchto záverov sa preveruje v konaní pred súdom na hlavnom pojednávaní po vykonaní a vyhodnotení všetkých zabezpečených dôkazov pri dodržaní základných zásad trestného konania. V prípade, ak špecializovaný súd konajúci v trestnej veci sťažovateľky dospeje po vykonaní a vyhodnotení všetkých zabezpečených dôkazov k záveru o inej právnej kvalifikácii skutku, ktorá by odôvodňovala postúpenie veci príslušnému súdu, bude môcť trestnú vec sťažovateľky postúpiť príslušnému súdu za splnenia zákonných predpokladov vyplývajúcich z ustanovenia § 222 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého ak zistí súd v zažalovanom skutku trestný čin, na ktorého prejednanie nie je príslušný, postúpi vec príslušnému súdu. Je však povinný rozhodnúť vec sám, ak ide iba o miestnu nepríslušnosť a obžalovaný ju nevytkol; tiež je povinný sám vec rozhodnúť, ak by mala byť vec postúpená súdu toho istého druhu, avšak nižšieho stupňa. Postúpiť vec inému súdu nemôže súd, ktorému bola vec postúpená nadriadeným súdom, okrem prípadu, že by sa skutkový podklad pre posúdenie príslušnosti medzitým podstatne zmenil (v súčasnosti platnom a účinnom Trestnom poriadku ide o ustanovenie § 280 ods. 1).

Ďalší dôvod, pre ktorý podľa názoru sťažovateľky nie je daná príslušnosť špecializovaného súdu, spočíva v tom, že krajský súd mohol postúpiť uvedenú trestnú vec špeciálnemu súdu ako právnemu predchodcovi špecializovaného súdu len do nadobudnutia účinnosti zákona č. 122/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (Trestný poriadok) v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (teda do 15. apríla 2005, pozn.), a príslušným na konanie a rozhodovanie vo veci v prvom stupni by bol špeciálny súd iba vtedy, ak by do 15. apríla 2005 bolo nariadené hlavné pojednávanie, čo sa však nestalo. Sťažovateľka v tejto súvislosti vychádza zo stanoviska č. 13 trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu a z rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 1 Ndtš 5/2007 z 10. januára 2008 a sp. zn. 1 Tošs 52/2007 z 10. januára 2008.

V súvislosti s touto námietkou sťažovateľky sa v odôvodnení napadnutého uznesenia najvyššieho súdu najmä uvádza:

„K námietke obžalovaných, že vecná príslušnosť Krajského súdu v Prešove na konanie v predmetnej veci vyplýva aj zo stanoviska trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu č. 13, je potrebné uviesť, že túto nie je možné akceptovať. V zmysle tohto stanoviska je vo veciach, v ktorých bola pôvodne podaná obžaloba na krajský súd pred 1. septembrom 2004 a súčasne do 1. septembra 2004 v nich nebolo týmto súdom nariadené hlavné pojednávanie, a ak v čase od 1. septembra 2004 do 15. apríla 2005 nedošlo podľa prechodného ustanovenia § 454a Tr. por. účinného od 1. septembra 2004 k postúpeniu veci Špeciálnemu súdu, je na konanie vecne príslušný krajský súd, lebo prechodné ustanovenie § 454aa Tr. por. účinného od 15. apríla 2005 opätovne založilo vecnú príslušnosť krajského súdu, keďže účelom ustanovenia § 454aa Tr. por. bolo s účinnosťou od 15. apríla 2005 obnoviť právny stav pred 1. septembrom 2004.

V predmetnej veci bola obžaloba na Krajský súd podaná Krajským prokurátorom v Trenčíne dňa 10. septembra 2004, teda v čase po 1. septembri 2004, kedy už boli účinné ustanovenia o vecnej príslušnosti Špeciálneho súdu. Nemožno potom na daný prípad aplikovať ustanovenia § 454a a § 454aa Tr. por., keďže v tomto čase Krajský súd v Prešove pri predbežnom posudzovaní skutku uvedeného v obžalobe, tento právne kvalifikoval aj ako

trestný čin podľa § 185a Tr. zák. zakladajúci vecnú príslušnosť už vtedy existujúceho Špeciálneho súdu, čo konečne potvrdil aj Najvyšší súd svojím rozhodnutím zo dňa 19. januára 2005. Z tohto pohľadu už následne nebolo rozhodujúce, či došlo k nariadeniu hlavného pojednávania Špeciálnym súdom do 15. apríla 2005, kedy nadobudlo účinnosť ustanovenie § 454aa Tr. por., lebo už príslušnosť súdu bola určená zákonom, keďže obžaloba bola podaná po 1. septembri 2004 a krajský súd kvalifikoval skutok aj ako trestný čin podľa § 185a Tr. zák.

Na záver je potrebné ešte dodať, že v predmetnej veci sa konalo hlavné pojednávanie naposledy 1. júna 2010, kedy bolo hlavné pojednávanie odročené na neurčito. Tieto dlhé odstupy medzi jednotlivými hlavnými pojednávaniami sú spôsobené najmä konaním obžalovaných, ktorí sa snažia rôznym spôsobom vytvárať prekážky pre plynulý priebeh trestného konania, aby tak zrejme oddialili meritórne rozhodnutie súdu v danej veci. Najvyšší súd toto konanie síce posudzuje ako legálne, ale vo všeobecnosti veľmi subjektívne motivované.“

Podľa § 454a ods. 1 Trestného poriadku vo veciach, ktoré patria do právomoci Špeciálneho súdu, v ktorých bolo začaté trestné stíhanie pred 1. septembrom 2004, je na konanie príslušný Úrad špeciálnej prokuratúry a Špeciálny súd, ak v odseku 2 nie je ustanovené inak.

Podľa § 454a ods. 2 Trestného poriadku konanie vo veciach, ktoré patria do právomoci Špeciálneho súdu, v ktorých bola podaná obžaloba na okresný súd, krajský súd, vojenský obvodový súd alebo vyšší vojenský súd a bolo v nich do 1. septembra 2004 nariadené hlavné pojednávanie, sa dokončí podľa doterajších predpisov.

Podľa § 454aa ods. 1 Trestného poriadku vo veci, v ktorej bolo začaté trestné stíhanie pred 1. septembrom 2004 a pôvodne v nej vykonával dozor podľa § 174 prokurátor okresnej prokuratúry, krajskej prokuratúry, vojenskej obvodnej prokuratúry alebo vyššej vojenskej prokuratúry a ktorá bola postúpená Úradu špeciálnej prokuratúry z dôvodu § 454a, je príslušný na konanie od nadobudnutia účinnosti tohto zákona prokurátor okresnej prokuratúry, krajskej prokuratúry, vojenskej obvodnej prokuratúry alebo vyššej vojenskej

prokuratúry, ktorý bol príslušný v danej veci pred 1. septembrom 2004, ak do nadobudnutia účinnosti tohto zákona nebola podaná obžaloba. Súdne konanie a úkony v prípravnom konaní vykoná v takom prípade okresný súd, krajský súd, vojenský obvodový súd alebo Vyšší vojenský súd, ktorý bol príslušný na konanie pred 1. septembrom 2004; to neplatí, ak o príslušnosti Úradu špeciálnej prokuratúry rozhodne generálny prokurátor podľa osobitného predpisu; 12) v takom prípade súdne konanie a úkony v prípravnom konaní vykoná Špeciálny súd.

Podľa § 454aa ods. 2 Trestného poriadku vo veci, v ktorej bola pôvodne podaná obžaloba na okresný súd, krajský súd, vojenský obvodový súd alebo Vyšší vojenský súd a ktorá bola postúpená Špeciálnemu súdu z dôvodu § 454a, vykoná konanie okresný súd, krajský súd, vojenský obvodový súd alebo Vyšší vojenský súd, ktorý bol príslušný na konanie pred 1. septembrom 2004, ak Špeciálny súd v danej veci nenariadil do nadobudnutia účinnosti tohto zákona hlavné pojednávanie.

Sťažovateľka v sťažnosti uvádza, že „1. Obžaloba na obž. M. H. a spol. bola podaná 8. 9. 2004, teda pred 1. septembrom 2004...“. Citovaná veta už na prvý pohľad obsahuje neodstrániteľný vnútorný rozpor, pričom zároveň uvedené skutkové tvrdenie („... bola podaná 8. 9. 2004“) vylučuje aplikáciu stanoviska č. 13 trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 20. mája 2008 (publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 2/2008, s. 13, pozn.) na jej trestnú vec, keďže toto sa týka trestných vecí, v ktorých bola obžaloba podaná pred 1. septembrom 2004.

Právna veta z uvedeného stanoviska znie takto: „Vo veciach, v ktorých bola pôvodne podaná obžaloba na krajský súd pred 1. septembrom 2004 a súčasne do 1. septembra 2004 v nich nebolo týmto súdom nariadené hlavné pojednávanie, a ak v čase od 1. septembra 2004 do 15. apríla 2005 nedošlo podľa prechodného ustanovenia § 454a Trestného poriadku účinného od 1. septembra 2004 k postúpeniu veci Špeciálnemu súdu, je na konanie vecne príslušný krajský súd, nakoľko prechodné ustanovenie § 454aa Trestného poriadku účinného od 15. apríla 2005 opätovne založilo vecnú príslušnosť krajského súdu, keďže účelom ustanovenia § 454aa Trestného poriadku bolo s účinnosťou od 15. apríla

2005 obnoviť právny stav pred 1. septembrom 2004.“ Obžaloba v trestnej veci sťažovateľky bola podaná krajskou prokuratúrou krajskému súdu 10. septembra 2004, ako to vyplýva z namietaného uznesenia, pričom sťažovateľka v sťažnosti zrejme mylne uvádza dátum 8. septembra 2004. Bez ohľadu na to, či obžaloba bola podaná 8. alebo 10. septembra 2004, stalo sa tak po 1. septembri 2004, keď už boli účinné ustanovenia o vecnej príslušnosti špeciálneho súdu, a preto je celkom zrejmé, že na trestnú vec sťažovateľky nemožno aplikovať právne názory vyjadrené v uvedenom stanovisku trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že aj vo veciach vedených najvyšším súdom pod sp. zn. 1 Ndtš 5/2007 (rozhodnutie z 10. januára 2008) a sp. zn. 1 Tošs 52/2007 (rozhodnutie z 10. januára 2008), na ktoré sťažovateľka tiež poukazuje, boli obžaloby podané pred 1. septembrom 2004 (31. mája 2004 vo veci vedenej pod sp. zn. 1 Ndtš 5/2007 a 31. mája 2004 vo veci vedenej pod sp. zn. 1 Tošs 52/2007).

Z uvedených dôvodov považuje ústavný súd aj túto námietku sťažovateľky za zjavne neopodstatnenú.

Vo vzťahu k námietke sťažovateľky, že najvyšší súd dosiaľ nerozhodol o sťažnosti prokurátora krajského prokurátora, ktorú tento podal proti výroku uznesenia krajského súdu sp. zn. 1 T 6/04 zo 14. októbra 2004 o postúpení veci ešte v roku 2004, ústavný súd uvádza, že s touto sťažnosťou prokurátora krajskej prokuratúry sa najvyšší súd zaoberal v odôvodnení svojho uznesenia sp. zn. 4 To 101/2004 z 19. januára 2005 (ako to uvádza aj sťažovateľka, pozn.), v ktorom ju vyhodnotil ako nedôvodnú, avšak o nej vo výroku uznesenia nerozhodol. Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľkou vytýkané pochybenie najvyššieho súdu smeruje proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 4 To 101/2004 z 19. januára 2005, ktoré sťažovateľka sťažnosťou adresovanou ústavnému súdu (jej petitom) nenapáda, a nie proti napadnutému uzneseniu. Za daných okolností je uvedená námietka z hľadiska sťažovateľkou formulovaného petitu, ktorým je ústavný súd v tomto konaní viazaný, neopodstatnená, keďže sa nevzťahuje na uznesenie najvyššieho súdu, ktoré je sťažnosťou napadnuté.

Sťažovateľka nesúhlasí s argumentáciou najvyššieho súdu uvedenou v odôvodnení napadnutého uznesenia, podľa ktorej treba rozlišovať medzi „relatívnou“ a „absolútnou“ právoplatnosťou uznesenia krajského súdu o postúpení veci, a v tejto súvislosti predovšetkým namieta, že najvyšší súd sa nezaoberal jej námietkami, ktoré vo svojej sťažnosti proti uzneseniu krajského súdu o postúpení veci sťažovateľka uviedla.

Ústavný súd sa s týmto tvrdením sťažovateľky nestotožňuje a poukazuje v tejto súvislosti na už citované časti odôvodnenia napadnutého uznesenia. Z ich obsahu vyplýva, že najvyšší súd sa s námietkami sťažovateľky ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal, pričom svoje rozhodnutie primeraným spôsobom odôvodnil. Je síce pravdou, že uznesenie krajského súdu z roku 2004 bolo sťažovateľke a jej obhajcovi doručené až v roku 2011, avšak táto skutočnosť nič nemení na tom, že jej sťažnosť bola meritórne najvyšším súdom prejednaná. To, že v rámci odôvodnenia namietaného uznesenia poukázal najvyšší súd aj na svoje závery uvedené v uznesení sp. zn. 4 To 101/2004 z 19. januára 2005, nič nemení podľa názoru ústavného súdu na skutočnosti, že s námietkami sťažovateľky sa zákonným spôsobom vysporiadal.

K úvahám najvyššieho súdu o „relatívnej“ a „absolútnej“ právoplatnosti uznesenia krajského súdu o postúpení veci nepovažoval ústavný súd za potrebné zaujímať osobitné stanovisko, keďže ich považuje za irelevantné práve z dôvodu, že najvyšší súd sa v napadnutom uznesení s námietkami sťažovateľky týkajúcimi sa nedôvodnosti postúpenia veci špeciálnemu (v súčasnosti špecializovanému) súdu primeraným spôsobom vysporiadal, pričom ústavný súd považuje jeho právne závery týkajúce sa príslušnosti špeciálneho súdu (v súčasnosti špecializovaného súdu) na prejednávanie trestnej veci sťažovateľky za ústavne akceptovateľné a udržateľné.

Sumarizujúc svoje predbežné závery ústavný súd konštatoval, že námietky sťažovateľky proti postupu najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tost 43/2011 a jeho uzneseniu z 22. februára 2012 sú neopodstatnené (a vo vzťahu k jednej z nich aj

podané zjavne neoprávnenou osobou), a preto pri predbežnom prerokovaní túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. K námietkam sťažovateľky proti postupu špecializovaného súdu (predtým špeciálneho súdu) v konaní vedenom pod sp. zn. PK – 1 Tš 23/2005 vykonávaním úkonov hlavného pojednávania od 27. septembra 2005 do 10. septembra 2009

Sťažnosť sťažovateľky smeruje aj proti postupu špecializovaného súdu (predtým špeciálneho súdu) v jej trestnej veci, pričom jej argumentácia sa sústreďuje do námietky, že tento súd vo veci vykonával od 27. septembra 2005 úkony hlavného pojednávania aj napriek tomu, že o jeho príslušnosti nebolo do 22. februára 2012 právoplatne rozhodnuté, keďže uznesenie krajského súdu sp. zn. 1 T 6/04 zo 14. októbra 2004 vo výroku o postúpení veci nadobudlo právoplatnosť až rozhodnutím najvyššieho súdu o jej sťažnosti uznesením sp. zn. 3 Tost 43/2011 z 22. februára 2012. Vo vzťahu k špecializovanému súdu (predtým špeciálnemu súdu) sťažovateľka tiež namieta, že tento koná v nezákonnom zložení, keďže úkony hlavného pojednávania nevykonáva senát, ktorému bola vec pridelená, a teda o jej trestnej veci nerozhodujú zákonní sudcovia, čím dochádza k porušovaniu jej základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy.

V nadväznosti na uvedené námietky ústavný súd predovšetkým poukazuje na skutočnosť, že sťažovateľka nepreukazuje a ani netvrdí, že tieto námietky právne relevantným spôsobom uplatnila v konaní pred špecializovaným súdom (predtým špeciálnym súdom), t. j. že by v tomto konaní namietala skutočnosť, že tento súd vo veci koná (konal) aj napriek tomu, že uznesenie krajského súdu sp. zn. 1 T 6/04 zo 14. októbra 2004 vo výroku o postúpení veci ešte nadobudlo právoplatnosť, a tiež skutočnosť, že v jej trestnej veci koná špecializovaný súd (predtým špeciálny súd) v nezákonnom zložení.

Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľke nič nebráni v tom, aby uvedené námietky uplatnila v konaní pred špecializovaným súdom a v prípade, ak ich uplatní, bude povinnosťou špecializovaného súdu sa s týmito námietkami vysporiadať a rozhodnúť o nich. Navyše, ak by sťažovateľka nebola spokojná s rozhodnutiami špecializovaného súdu

o týchto námietkach, mala by možnosť uplatniť proti nim riadne, príp. mimoriadne opravné prostriedky v rámci sústavy všeobecných súdov. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru, v ktorej zdôrazňuje, že trestné konanie je od svojho začiatku až po koniec procesom, v rámci ktorého sa pri vykonávaní jednotlivých úkonov môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní, ako aj v predmetnej veci konajúcich všeobecných súdov naprávať, resp. korigovať jednotlivé pochybenia, ku ktorým došlo v predchádzajúcich štádiách trestného konania. Preto spravidla až po právoplatnom skončení trestného konania možno na ústavnom súde namietat také pochybenia príslušných orgánov verejnej moci, ktoré neboli odstránené v jeho dovtedajšom priebehu a ktoré mohli vo svojich dôsledkoch spôsobiť porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 166/2010, m. m. tiež II. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 220/07).

Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľka má možnosť v rámci realizácie svojho práva na obhajobu v priebehu právoplatne ešte neskončeného trestného konania vedeného proti nej uplatniť právne relevantným spôsobom všetky námietky proti postupu špecializovaného súdu, ktoré uplatnila v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným

(všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol časť sťažnosti, ktorá smeruje proti postupu špecializovaného súdu (predtým špeciálneho súdu) podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

Vzhľadom na to, že ústavný súd sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľky na ochranu ústavnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. augusta 2012